

ZÁKON

ze dne2010,

kterým se mění zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění zákona č. 409/2010 Sb. a zákona č. 188/2011 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění zákona č. 409/2010 Sb. a zákona č. 188/2011 Sb.

se mění takto:

1. Za § 6 se vkládá nový § 6a, který včetně poznámek pod čarou č. 11a, 11b, 11c a nadpisu zní:

„§ 6a

Odvod části pojistného

(1) Pojišťovna je povinna nejpozději do 31. března odvést na k tomuto účelu zřízený účet Ministerstva vnitra (dále jen „speciální účet“) 6 % z předepsaného pojistného z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla^{11a)} přijatého za předchozí kalendářní rok. Číslo speciálního účtu zveřejní Ministerstvo vnitra na úřední desce Ministerstva vnitra a zároveň způsobem umožňujícím dálkový přístup. Pojišťovna je povinna tento odvod písemně oznámit České národní bance do pěti dnů od jeho provedení.

(2) Ministerstvo vnitra přerozdělí do 30. dubna kalendářního roku, v němž byl proveden odvod podle odstavce 1, (dále jen „příslušný rok“) tři pětiny finančních prostředků uložených na speciálním účtu hasičským záchranným sborům krajů, záchrannému útvaru a Hasičskému záchrannému sboru hl. m. Prahy, zřízeným podle zákona o Hasičském záchranném sboru^{11b)}, na úhradu nákladů spojených s pořízením a údržbou požární techniky a věcných prostředků požární ochrany potřebných pro jejich činnost. Organizační složky státu uvedené ve větě první nakládají s přijatými finančními prostředky v souladu s § 45 odst. 10 rozpočtových pravidel^{11c)}.

(3) Dvě pětiny finančních prostředků uložených na speciálním účtu Ministerstvo vnitra přerozdělí do 30. dubna příslušného roku krajům; při stanovení konkrétní části finančních prostředků postupuje podle odstavce 4. Kraj přerozdělí poskytnuté finanční prostředky podle návrhu Ministerstva vnitra do 31. října příslušného roku obcím spravujícím jednotku sboru dobrovolných hasičů, která je zařazena do seznamu jednotek v rámci nařízení kraje, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany^{11d)}, na úhradu nákladů spojených s pořízením a údržbou požární techniky a věcných prostředků požární ochrany potřebných pro činnost takové jednotky. Přitom upřednostní obce spravující jednotku s územní působností^{11e)}. Hlavní město Praha přerozdělí poskytnuté finanční prostředky obdobně městským částem.

(4) Konkrétní část finančních prostředků vyjádřená v procentech, přerozdělena Ministerstvem vnitra jednotlivým krajům, se vypočte jako průměr uvedených poměrů vyjádřený v procentech

- a) poměru počtu obyvatel kraje k počtu obyvatel všech krajů, vyjádřeného v procentech,
- b) poměru celkové výměry území kraje k celkové výměře území všech krajů, vyjádřeného v procentech,
- c) poměru počtu jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí působících v kraji v rámci nařízení kraje, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany podle skutečného stavu k celkovému počtu jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí působících ve všech krajích v rámci nařízení jednotlivých krajů, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany podle skutečného stavu, vyjádřeného v procentech.

(5) Ministerstvo vnitra a kraj zveřejní do 15. února následujícího kalendářního roku přehled o finančních prostředcích, které přerозdělily v příslušném roce. V tomto přehledu přesně označí subjekt, který přijal finanční prostředky podle odstavce 2 nebo 3 a uvedou výši poskytnutých finančních prostředků a datum tohoto poskytnutí. Pro účely tohoto ustanovení se za zveřejnění považuje zpřístupnění předmětných údajů na webové stránce subjektu, který finanční prostředky přerozdělil.

11a) Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.

11b) Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

11c) Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

11d) § 27 odst. 2 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.“

11e) Příloha k zákonu č. 133/1985 Sb.“.

2. V § 120 odstavec 3 zní:

„(3) Pojišťovna se dopustí správního deliktu tím, že

a) v rozporu s § 6a odst. 1 neodvede ve stanovené lhůtě na speciální účet 6 % z předepsaného pojistného z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla podle jiného právního předpisu^{11a)} přijatého za příslušný kalendářní rok, nebo

b) v rozporu s § 57 odst. 2 neuveřejní nebo neaktualizuje údaje, ze kterých vychází při stanovení rozdílné výše pojistného a rozdílného výpočtu pojistného plnění založených na rozdílnosti pohlaví.“.

3. V § 120 odst. 5 poslední věta zní: „Za správní delikt podle odstavce 3 písm. a) uloží Česká národní banka pokutu do 50 000 000 Kč; za správní delikt podle odstavce 3 písm. b) uloží Česká národní banka pokutu do 100 000 Kč a jde-li o opětovné nesplnění této povinnosti, pokutu do 500 000 Kč.“.

Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2013.

OBECNÁ ČÁST

1. Název předpisu

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění zákona č. 409/2010 Sb. a zákona č. 188/2011 Sb.

2. Důvod předložení

Návrh zákona byl zpracován na základě dlouhodobého záměru využít pro financování jednotek požární ochrany určité procento z příjmu pojišťoven, získaného v souvislosti s poskytováním pojistné ochrany (povinné pojištění motorových vozidel). Současná aktivita vychází z podrobných analýz možných dopadů rozpočtového výhledu na roky 2013 a 2014 z hlediska zajištění bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je jednou ze základních povinností státu. Tato skutečnost je zakotvena ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb., přičemž zajištění spolehlivého fungování bezpečnostního systému a akceschopnost jeho jednotlivých složek je také prioritou bezpečnostní politiky ČR, což je jednoznačně uváděno jak v Programových prohlášeních posledních vlád, tak i v aktualizované Bezpečnostní strategii ČR ze dne 8. září 2011.

Páteří složkou integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva ČR a krizového řízení je Hasičský záchranný sbor ČR doplněný o jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí. Hasičský záchranný sbor ČR je v současné podobě optimálně organizovaný a centrálně řízený bezpečnostní sbor. Má funkční organizační uspořádání a právně zřetelně vymezené postavení a působnost. Hasičský záchranný sbor ČR zároveň představuje určující složku v bezpečnostním systému ČR a oblastí bezpečnosti státu koordinuje v rozsahu daném právním řádem výkon státní správy, integrovaný záchranný systém a navrhuje směry dalšího vývoje. Je personálně stabilizovaný, akceschopný a disponuje kvalitně vycvičenými profesionály s technikou, výstrojí a věcnými prostředky.

3. Popis existujícího právního stavu

Sklobení činnosti Hasičského záchranného sboru ČR a jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí je pro celkové zajištění bezpečnosti ČR zásadní. Stav „dobrovolnického“ sektoru svědčí nejen o kulturní vyspělosti, ale vyrovnává i přetlak ekonomických zájmů nejsilnějších hráčů na všech typech trhu. Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí zřizují na základě zákona o požární ochraně obce. Členové těchto jednotek v nich vykonávají službu na základě dobrovolnosti. Obecně vzato, činnost jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí je výsledkem situace, kdy ve společnosti existují na jedné straně skupiny lidí, kteří v zájmu vytvoření rovných příležitostí potřebují pomoc jiných, nebo se ocitají v životně obtížných situacích v důsledku mimořádných událostí, a na druhé straně existují lidé, kteří podle svých schopností a možností, vedeni pocitem solidarity, jsou ochotni jim nezištně tuto pomoc poskytnout. Toto vědomí solidarity a humanitární pohled na svět je základním prvkem dobrovolnictví.

Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí jsou financovány obcemi, jednotky vybraných obecních úřadů, jejichž dobrovolné jednotky v systému plošného pokrytí území zasahují mimo území svého zřizovatele, získávají dotaci ze státního rozpočtu. Posledním zdrojem využitelným pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí jsou i dary od sponzorů. Hasičský záchranný sbor ČR se též snaží pomoci jednotkám sborů dobrovolných hasičů obcí, např. formou pravidelné obměny techniky ponecháním starší techniky odpovídající potřebám jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, hrazením částí nákladů na odbornou přípravu. Obecně se dá však konstatovat, že současný stav uvedených jednotek je charakterizován zastaralostí požární techniky, hasičských zbrojnic a problémy s akceschopností po celý den, neboť řada členů v těchto jednotkách není v pracovní době ve své obci. U jednotek

vybraných obcí tzv. kategorie JPO II a III jsou rovněž potíže s provozními náklady na držení nepřetržité pohotovosti členů k výjezdu, které v návaznosti na nový zákoník práce značně vzrostly.

4. Nezbytnost nové právní úpravy a odůvodnění jejích základních principů

Ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je jednou ze základních povinností státu, přičemž bezpečnost je zajišťována zejména v rámci stanovených působností bezpečnostních a záchranných sborů¹. Prioritou bezpečnostní politiky ČR v dlouhodobém horizontu je zajištění spolehlivého fungování tohoto systému a akceschopnosti jeho jednotlivých složek. Současné i očekávané bezpečnostní hrozby jsou tímto systémovým přístupem, i přes dosud provedená úsporná opatření, ještě dostatečně pokryty. Některé signály související s rozpočtovým výhledem na roky 2013 a 2014 však naznačují, že by se plánovaná úsporná opatření měla velmi zásadním způsobem dotknout také bezpečnostních sborů, a vyvolávají tak značné pochybnosti o tom, zda nejsou uvedené vládní priority pouhou deklarací.

Návrh na novelu výše uvedeného právního předpisu „oživuje“ záměr projednávaný Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky ve III. volebním období v roce 2001 jako sněmovní tisk 1193, který je nyní patřičně aktualizován a pozměněn tak, aby byly eliminovány připomínky, které byly v průběhu jeho projednávání předloženy. Otázka se stala znovu akutní v roce 2002 po povodních. K realizaci však ani tehdy nedošlo. Další návrh, již přesný z hlediska odvodu „pouze“ z povinného ručení na motorová vozidla, byl předložen v roce 2010 formou iniciativ Pardubického a Středočeského kraje (totožné návrhy). Ani tyto návrhy nebyly schváleny.

Základní myšlenkou navrhované právní úpravy je zajištění vícezdrojového financování jednotek Hasičského záchranného sboru České republiky a jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí. Tyto subjekty poskytují služby jednoznačně veřejného charakteru, které prospívají celé společnosti, každoročně se reálně podílejí na záchraně lidských životů a majetkových hodnot, jsou veřejností vnímány velice pozitivně. I přes tyto skutečnosti jsou tyto subjekty dlouhodobě podfinancovány (v řádech miliard). Tento stav má mimořádný význam na akceschopnost jednotlivých jednotek bez ohledu na to, zda se jedná o dobrovolné hasiče či profesionály, protože přímo ovlivňuje možnost obnovy technologického parku a jeho dovybavování s ohledem na moderní trendy v rámci této oblasti.

Hasičský záchranný sbor ČR i obce provozující jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí musí řešit budoucí financování těchto jednotek. Jako jedna ze současných možností se jeví využití spolufinancování z fondů EU, což je v současnosti realizováno na úrovni Hasičského záchranného sboru ČR. Dále je nutné se zamyslet nad další alternativou financování mimo státní rozpočet, kdy by bylo možné získané finanční prostředky použít toliko na úhradu nákladů spojených s pořízením a údržbou požární techniky a věcných prostředků požární ochrany potřebných pro jejich činnost. Tedy obecně na integrovaný záchranný systém. Což právě řeší navrhovaná právní úprava.

Každá koruna vložená na činnost integrovaného záchranného systému se státu každý rok vrací. V roce 2011 činily uchráněné hodnoty jen u požárů 8,079 mld. Kč, zatímco např. rozpočet Hasičského záchranného sboru ČR byl 7,195 mld. Kč. Hodnoty uchráněné zásahy při dopravních nehodách a hodnoty uchráněné dalšími technickými zásahy (norme stěny na vodních tocích, odstraňování spadlých stromů, odstraňování ledu z vodních toků atd.) nelze finančně kvantifikovat. Vezme-li se však v úvahu, že zásahy na požáry oscilují mezi 18 až 20 % celkového počtu zásahů Hasičského záchranného sboru ČR, pak lze předpokládat, že uchráněné hodnoty by se pohybovaly o řád výše. V roce 2011 bylo zachráněno 12 015 lidských životů, jejichž hodnota je nevyčísitelná. Jednotky požární ochrany zasahovaly v celkovém počtu 101 101 událostí. Celkem v letech 2001 až 2011 jednotky požární ochrany zachránily 92.487 lidských životů a před hrozcím nebezpečím evakovaly 208.899 osob. Jedná se o službu jednotek požární ochrany fungující 24 hodin denně, 365 dní v roce, na kterou vyčlenil stát ze státního rozpočtu na rozpočet Hasičského záchranného sboru ČR v roce 2011 na jednoho každého obyvatele cca 651 Kč ročně, tedy cca 54 Kč měsíčně. Zde je na místě položit si

¹ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

otázku, zda lze za tyto peníze zajistit jinou službu stejného obsahu, rozsahu, dostupnosti a kvality, službu, která v roce 2011 každých:

- 8 sekund přijímala tísňové volání,
- 3 minuty a 57 vyjížděla k zásahu,
- 12 minut a 24 sekund zachránila lidský život nebo evakuovala osoby z nebezpečných prostor,
- 31 minut a 32 sekund poskytla předlékařskou pomoc zraněným osobám.

Navrhovaná právní úprava zakládá další pilíř financování dané oblasti. Více zdroje financování aplikuje řada evropských zemí (Rakousko, Německo, Slovensko, Polsko), ale i jednotlivé státy USA. Podstatným rozdílem oproti navrhované právní úpravě je ale skutečnost, že v některých zemích je tato problematika řešena formou daňové povinnosti. Princip navrhované právní úpravy spočívá v tom, že pojišťovny podnikající na území České republiky odvedou určité procento z vybraného pojistného z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (tzv. povinné ručení) na speciálně zřízený účet spravovaný Ministerstvem vnitra. Vybrané finanční prostředky by se, dle předem určených pravidel, přerozdělovaly tak, aby ve finále byly investovány do již zmiňované obnovy technologického parku a jeho dovybavování.

Jsou státy Evropy, které mají ukotven odvod pojišťoven (podíl na financování hasičské služby) přímo, jedná se např. o:

- Finsko,
- Německo,
- Polsko,
- Portugalsko,
- Rakousko,
- Slovensko,
- Švýcarsko,
- Velkou Británii.

Při samotném vypracování novely předmětného právního předpisu bylo mimo jiné čerpáno ze slovenské právní úpravy, kde výše popisovaný princip funguje již takřka 10 let (konkrétně se jedná o zákon č. 8/2008 Z. z., o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinný od 15. 2. 2008 a jemu předcházející právní předpis).

„§ 33

Odvod části pojistného

(1) Poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu a pobočka zahraničnej poisťovne sú povinné odviest' 8% z prijatého poistného z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla z činnosti vykonávanej na území Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok do konca februára príslušného roka na osobitný účet Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu a pobočka zahraničnej poisťovne sú povinné odvedenie časti poistného podľa prvej vety písomne oznámiť Národnej banke Slovenska a Ministerstvu financií Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo") najneskôr do troch pracovných dní od jeho vykonania.

(2) Prostriedky z osobitného účtu podľa odseku 1 rozdelí Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky po prerokovaní s ministerstvom hasičským jednotkám na úhradu nákladov spojených s obstaraním materiálo-technického vybavenia, jeho údržbou a s prevádzkovaním a zložkám Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na úhradu nákladov spojených s obstaraním technických prostriedkov potrebných na plnenie úloh súvisiacich s výkonom dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, objasňovanie príčin nehôd v cestnej doprave, s výstavbou a vybavením koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému a operačných stredísk tiesňového volania a s výstavbou a obstaraním technického vybavenia operačných stredísk tiesňového volania záchrannej

zdravotnej služby do konca júna príslušného roka.

(3) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je povinné predložiť ministerstvu do 15. februára nasledujúceho roka prehľad všetkých prostriedkov podľa odseku 2 čerpaných do 31. decembra príslušného roka. Zároveň je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky povinné zverejniť predmetné zúčtovanie v súlade s osobitným predpisom.“

5. Důvod odvodu z předepsaného pojistného z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla

Z dostupných statistických údajů Hasičského záchranného sboru ČR je zřejmé, že významná část náplně činnosti jednotek požární ochrany spočívá v zásazích při dopravních nehodách (kolem 18 %). Např. dle dostupných informací uvedených na webových stránkách České asociace pojišťoven bylo v České republice k datu 31. 12. 2009 registrováno celkem 6.510.349 pojištěných vozidel. V roce 2009 bylo pojišťovnami podnikajícími na českém trhu vybráno v rámci povinného ručení celkem 23.815.909.000,- Kč (dle předběžných informací pojišťovny řešily v roce 2009 celkem 309.432 pojistných událostí v rámci povinného ručení v celkové hodnotě 9.898.510.000,- Kč). Z těchto čísel je zřejmé, že tento typ pojištění je svým rozsahem jednoznačně nejrozšířenějším typem pojištění, které je navíc uzavíráno v kontextu s povinností uloženou právním předpisem. Jednotky požární ochrany samozřejmě zasahují i u jiných událostí, proti kterým se lze pojistit, nicméně žádné z nich nemá tak širokou působnost jako povinné ručení. Pokud by se do navrhovaného odvodu zahrnula i další zmiňovaná pojištění, docházelo by k jisté formě diskriminace, která by zvýhodňovala neodpovědné na úkor těch odpovědných. Pokud by se odvod vztahoval jen na povinné ručení, byl by tento nepoměrně diametrálně odlišný (odhaduje se, že bez zákonného pojištění je v České republice provozováno cca 200.000 vozidel oproti již zmiňovaným 6.510.349 řádně pojištěným vozidlům). Zcela stěžejním argumentem hovořícím pro povinné ručení, tak jak již bylo řečeno výše, je ale skutečnost, že tento typ pojištění má svůj zákonný rámec (zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), kdy je ho povinen uzavřít každý vlastník motorového vozidla, resp. jeho provozovatel, kdežto ostatní zmiňované typy pojištění mají čistě dobrovolný charakter.

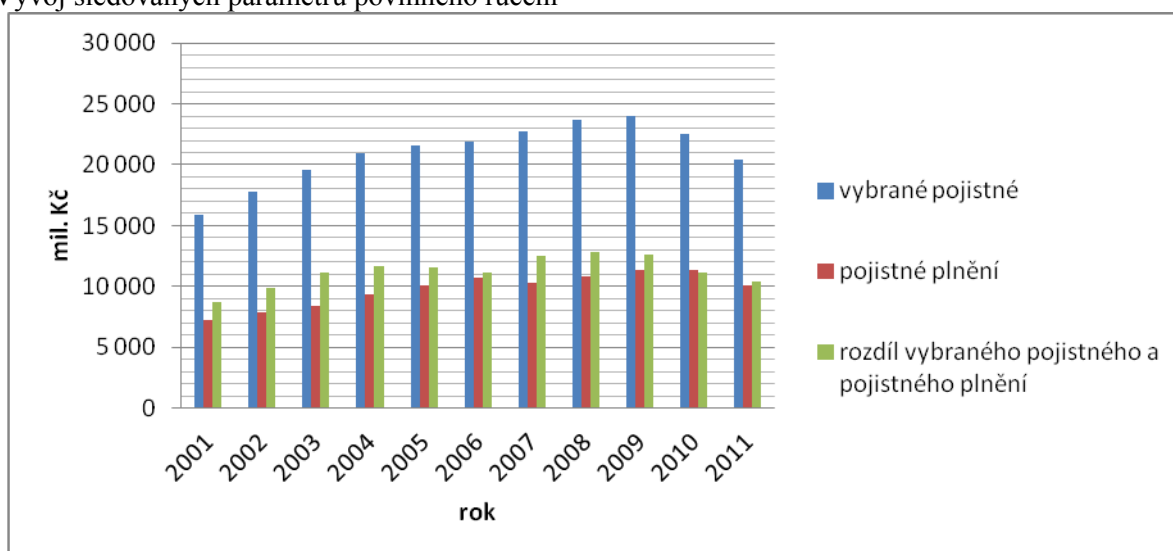
Navrhované finanční plnění ze strany pojišťoven je samozřejmě svým způsobem zásahem do činnosti soukromého subjektu. Tento zásah má ale legitimní rámec, protože jak již bylo řečeno, povinné ručení není standardním typem pojištění. Vlastník nebo provozovatel vozidla je povinen tento typ pojištění uzavřít, byť si ho může vybrat ze spektra nabídek všech pojišťoven. U tohoto typu pojištění tedy nepanuje standardní tržní prostředí, protože poptávka po takovém produktu je svým způsobem dána prostřednictvím právního předpisu. Rovněž je možné konstatovat, že obnova technologického parku a jeho doplňování je jednoznačným veřejným zájmem směřujícím ve prospěch společnosti jako celku a má přímou souvislost s tímto zákonným pojištěním.

Dle navrhované právní úpravy by tedy každá pojišťovna podnikající na území České republiky odvedla 6 % z vybraného pojistného z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla na speciálně zřízený účet vedený Ministerstvem vnitra. V roce 2009 by se odvod vypočítal z částky 23.815.909.000,- Kč, která by byla následně přerozdělena jednotlivým jednotkám požární ochrany. Od roku 2009 (využito v rámci návrhu zastupitelstva Pardubického kraje) se stav moc nezměnil. V roce 2010 bylo celkově pojišťovnami vybráno 24.367.313.000,- Kč, což je srovnatelné číslo jako v roce 2009. Navrhovaný 6 % odvod by představoval částku 1.190.795.000,- Kč. Lze předpokládat, že vybraná výše pojistného by se v následujících letech neměla nijak dramaticky měnit, a lze tedy konstatovat, že by se na výše uvedené účely každoročně přerozdělovala přes 1 mld. Kč.

V roce 2011 pojišťovny vybraly přibližně 20,5 mld. Kč, z toho 10 mld. Kč vyplatily na pojistném plnění.

Celkové škody vzniklé při dopravních nehodách všech motorových vozidel, tj. včetně těch dopravních nehod, které nevyžadovaly zásah Hasičského záchranného sboru ČR nebo nebyly z jiných důvodů zahrnuty do pojistného plnění pojišťoven, dosahovaly, dle analytických výkazů Policie ČR, průměrné roční hodnoty 66,5 mld. Kč.

Vývoj sledovaných parametrů povinného ručení

Ve sledovaném období 2001 – 2011 zasahovali příslušníci Hasičského záchranného sboru ČR celkem při 218 110 dopravních nehodách²; četnost zásahů uvedena v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 Počet dopravních nehod se zásahy Hasičského záchranného sboru ČR za období 2001 – 2011

TYPY DOPRAVNÍCH NEHOD	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
MALÉ DOPRAVNÍ NEHODY	10 239	11 114	1180 2	11 661	11 414	10 357	11 485	11 234	10 625	1021 0	9 819
STŘEDNÍ DOPRAVNÍ NEHODY	5 585	6 062	6 438	6 361	6 226	5 649	6 265	6 128	5795	5 569	5 356
VELKÉ DOPRAVNÍ NEHODY	2 792	3 031	3 219	3 180	3 113	2 825	3 132	3 064	2 898	2 784	2 678
ZÁSAHY CELKEM	18 616	20 207	21 459	21 202	20 753	18 831	20 882	20 426	19 318	18 563	17 853

Pro transparentní přerozdělení těchto prostředků, je důležité nastavit jasná pravidla, kterými by byl správce daného účtu, tedy Ministerstvo vnitra, vázán. Dle navrhovaného schématu by tři pětiny těchto finančních prostředků přerozdělovalo přímo Ministerstvo vnitra, a to ve vztahu k jednotlivým hasičským záchranným sborům krajů dle zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dvě pětiny těchto prostředků by byly, dle zákonem stanoveného klíče, Ministerstvem vnitra přeposlány jednotlivým krajům, které následně tyto prostředky přerozdělí obcím zřizujícím jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí v rámci územní působnosti kraje. Klíč je založen na vícekritériálním hodnocení.

Již několikrát v minulosti byl pokus přesvědčit kompetentní orgány o vhodnosti spolupodílu pojištěnoven na vybavení hasičských jednotek. Poprvé to bylo již v roce 2001 (návrh však nakonec

² Statistiky HZS ČR. [online]. [cit. 2012-4-23]. <<http://www.hzscr.cz/info-servis-statistiky.aspx>>.

nepodpořil Senát ČR), otázka se stala znovu aktuální v roce 2002 po povodních. K realizaci však ani tehdy nedošlo. Další návrh, již přesný z hlediska odvodu „pouze“ z povinného ručení na motorová vozidla, byl uplatněn v roce 2010 formou iniciativ Pardubického a Středočeského kraje (totožné návrhy). Ani tyto návrhy nebyly schváleny.

Příspěvek (návrh z roku 2001), původně stanovený na 3% pro všechny složky integrovaného záchranného systému, byl i předmětem petice, jejímž iniciátorem je předseda novoknínských hasičů. Návrh Pardubického a Středočeského kraje předpokládal odvod 4 procent z vybraného pojistného z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Všechny návrhy představovaly celkovou částku z vybraného pojištění kolem 1 mld Kč.

Základní myšlenkou uvažované právní úpravy je zajištění vícezdrojového financování HZS ČR a jednotek SDH obcí. Tyto subjekty poskytují služby jednoznačně veřejného charakteru, které prospívají celé společnosti, každoročně se reálně podílejí na záchraně lidských životů a majetkových hodnot. Příspěvek na zábranu škod by byl v rámci uvažované právní úpravy založen jako povinnost pojišťovny, která provozuje neživotní pojištění. V rámci těchto úvah se předpokládá, podobně jak tomu bylo v českém právním řádu do roku 1948, že pojišťovny budou odvádět 3% z předepsaného pojistného v určených odvětvích pro HZS ČR a jednotky SDH obcí jako hlavní složky určené k likvidaci uvedených mimořádných událostí, které nesou podstatnou tíhu opatření v zábraně škod.

6. Identifikace dotčených subjektů

Dotčenými osobami a orgány jsou Hasičský záchranný sbor ČR (potažmo Ministerstvo vnitra), jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí, pro které je odvod koncipován. Povinnými osobami odvodu jsou pojišťovny podle zvláštního právního předpisu.

Nepřímo dotčenými subjekty jsou občani ČR, kteří jsou účastníci silničního provozu. A též celý integrovaný záchranný systém (jeho subjekty), který bude díky vyššímu příjmu finančních prostředků efektivněji provádět svoji činnost.

7. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

8. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s právem Evropské unie, resp. uvedená problematika není tímto právním systémem řešena. Návrh není v rozporu s judikaturou soudních orgánů Evropské unie.

9. Předpokládaný dopad na podnikatelskou sféru

Dopad je jistě na pojišťovny, které mají zákonnou povinnost vybírat předepsané pojistné z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. V návrhu je zakomponována povinnost pojišťoven odvádět z předepsaného pojistného z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Z komparativně-právního pohledu, mezinárodního srovnání a i předešlých návrhů lze dovodit závěr, že při povinném odvodu z příjmu pojišťoven nejde o nijak výjimečný a neobvyklý požadavek. Toto opatření by zároveň představovalo výrazný koncepční prvek v celém systému, neboť by znamenalo zdroj stálých příjmů pro příslušné záchranné sbory, bez přímé závislosti na státní rozpočet. Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí by tak již nebyly odkázány na nejisté dotace ze státního rozpočtu a možnosti svých zřizovatelů, které se navíc vzhledem k trvající ekonomické recesi budou zřejmě redukovat.

10. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované úpravy, zejména nároky na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí

Navrhovaná právní úprava nemá negativní dopad na státní rozpočet a rozpočty krajů a obcí. Opačně je přínosem pro státní rozpočet, jelikož se jedná o vícezdrojové financování Hasičského záchranného sboru ČR a jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.

11. Sociální dopady

Navržená právní úprava nemá dopad na osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením, ani na národnostní menšiny nebo na životní prostředí.

Z hlediska rovnosti mužů a žen je dopad navrhované právní úpravy neutrální.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

k čl. I bod 1.

Ustanovení § 6a odstavec 1 návrhu zákona stanovuje všem pojišťovnám podnikajícím na území České republiky, které disponují oprávněním uzavírat pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, povinnost odvést do konce března příslušného roku na speciální účet Ministerstva vnitra České republiky 6 % z přijatého pojistného v rámci výše uvedeného pojištění v předcházejícím roce. Splnění této povinnosti jsou povinny ohlásit České národní bance coby dozorovému subjektu, a to do pěti dnů od jejího splnění. Pro toto oznámení je stanovena písemná forma.

Druhý až čtvrtý odstavec § 6a návrhu zákona upravuje způsob přerozdělení finančních prostředků vybraných dle odstavce prvního. Celková suma vybraná v příslušném roce bude následně rozdělena na dvě části. První část (tři pětiny) bude přerozdělena přímo Ministerstvem vnitra, a to dle potřeb jednotlivých hasičských záchranných sborů krajů zřízeným dle zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Druhá část (dvě pětiny) finančních prostředků bude Ministerstvem vnitra přeposlána jednotlivým krajům (pro účely tohoto zákona se krajem rozumí vyšší územní samosprávný celek, tedy 13 krajů a hlavní město Praha), které je následně přerozdělí obcím zřizujícím jednotky sborů dobrovolných hasičů působících na území kraje, zřízených dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Odstavec čtvrtý upravuje klíč k přerozdělení druhé části finančních prostředků mezi jednotlivé kraje. Přerozdělení na jednotlivé jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí budou na návrh Ministerstva vnitra (Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR). Finanční prostředky bude možné použít pouze pro úhradu nákladů spojených s pořízením a údržbou požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení potřebných pro činnost jednotek požární ochrany.

Odstavec čtvrtý § 6a návrhu zákona stanovuje informační povinnost jednotlivých krajů a Ministerstva vnitra ve stanovené lhůtě zveřejnit přehled přerozdělených finančních prostředků. Toto ustanovení rovněž upravuje obsahové náležitosti přehledu.

k čl. I bod 2. a 3.

S ohledem na povinnost obsaženou v ustanovení § 6a odst. 1 návrhu zákona, je nutné stávající znění zákona upravit v tom smyslu, aby byla zavedena sankce za její případné nedodržení. Z tohoto důvodu se v § 120 odst. 3 zákona doplňuje písmeno a), které obsahuje skutkovou podstatu správního deliktu, která spočívá v porušení povinnosti odvést ve stanovené lhůtě stanovenou částku, tak jak předvídá již zmiňované ustanovení § 6a zákona. V návaznosti na zavedení nové skutkové podstaty správního deliktu bylo rovněž nutné upravit text odstavce 5, kdy za výše uvedený správní delikt je možné uložit pokutu.

V oblasti vynutitelnosti stanovené povinnosti již není nutné další ustanovení zákona upravovat, protože již stávající znění obsahuje dostatečné právní nástroje pro její případné vynucení.

k čl. II

S ohledem na charakter navrhované novely je vhodné nastavit její účinnost na počátek roku následujícího po roce, kdy byla schválena. V takovém případě bude zcela zřejmá aplikace příslušných lhůt a rovněž i období, za které bude příslušná částka odváděna.

V Praze 12. června 2012

Rudolf Chlad, v.r.

Jeroným Tejc, v.r.

Jan Pajer, v.r.